

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av vägtrafiklagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att vägtrafiklagen ändras.

Bestämmelsen om den övre åldersgränsen på 70 år för förare av tunga fordonkombinationer och bussförare föreslås bli slopad i lagen. Det föreslås att körrätten efter 70 års ålder kan förlängas med högst två år i sänder, om den innefattar körrätt för lastbil eller buss. Förlängning av körrätten förutsätter alltid läkarintyg. I lagen tas det in en övergångsbestämmelse om återställande av körrätt. Körrätten kan återställas, om den har upphört inom det år som föregår lagens

ikraftträdande på grund av den övre åldersgränsen.

Till lagen fogas en ny paragraf om ändring av körrättsklass som är tillämplig, om den som har en körrätt inte längre uppfyller förutsättningarna för erhållande av den. Paragrafen innehåller ett bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser genom förordning.

Dessutom föreslås en översyn av hänvisningen till fordonslagen i bestämmelsen om grunder för körförbud.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2010.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Övre åldersgräns

Enligt 72 § 3 mom. i vägtrafiklagen (267/1981) upphör körrätt som gäller buss eller tung fordonkombination alltid när innehavaren av körrätten fyller 70 år, och den kan inte förlängas. Enligt 33 § 2 mom. i körkortsförordningen (845/1990) upphör körrätten i Finland även för en körkortsinnehavare som är varaktigt bosatt i Finland och vars körkort beviljats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, när körkortsinnehavaren fyller 70 år.

Medlemsstaterna får enligt rådets direktiv 91/439/EEG om körkort, som ska tillämpas för närvarande, bestämma om giltighetstiderna för körkort. Det nya körkortsdirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort, som blir tillämpligt 2013, innehåller inte längre någon motsvarande bestämmelse och därför kan körrät-

ten fortsätta att gälla så länge som körrättsinnehavaren uppfyller villkoren för körrätt.

I Europeiska unionens medlemsstater är det sällsynt med en övre åldersgräns för körrätt. En sådan åldersgräns tillämpas förutom i Finland endast i några andra stater, där den gäller framförande av buss.

I propositionen föreslås det att den övre åldersgränsen för förare av lastbilsdragna fordonkombinationer av klass E och bussar slopas redan vid ingången av 2010. Körrätten kan enligt förslaget förlängas i alla klasser efter det att föraren fyllt 70 år, om han eller hon uppfyller de föreskrivna kraven. Körrätt för tunga fordon kan dock erhållas för högst två år.

De bestämmelser som gäller körrättens giltighet och läkarundersökningar föreslås bli genomförda i enlighet med förslagen från den arbetsgrupp som har berett genomförandet av det nya körkortsdirektivet. De föreslagna ändringarna beträffande giltigheten gäller endast körrätter som innefattar körrätt

för lastbil eller buss. På så sätt kan alla körätter, kör rätt för lastbil inbegripen erhållas, endast för två år i sänder. Den som har en sådan kör rätt får också alla körätter för fordon av lägre klass för motsvarande tid. Kortare giltighet och tätare uppföljning av hälsotillståndet med avseende på körförmågan behövs för att upprätthålla trafiksäkerheten när det gäller äldre förare. Hälsokraven för lastbils- och bussförare är desamma.

Huvudregeln är fortfarande att kör rätten gäller till dess att innehavaren fyller 70 år. För att kör rätten för personer som har fyllt 68 år och får körkortstillstånd inte ska ha kortare giltighet än kör rätten för personer som har fyllt 70 år och vars kör rätt förlängs, föreslås att kör rätt erhålls för högst två år i sänder. De nuvarande kraven ska fortfarande gälla för förare av personbil, motorcykel och moped. Enligt förslaget kan kör rätten efter 70 års ålder förlängas med högst fem år i sänder och kör rätten för personer som fyllt 65 år erhållas för högst fem år i sänder. Övan framgår exempelvis hur kör rätt för lastbil inverkar på kör rättens giltighet.

Propositionen innehåller en övergångsbestämmelse enligt vilken kör rätt för fordonskombinationer av klass E eller buss, som har upphört högst ett år före lagens ikraftträdande på grund av att innehavaren har fyllt 70 år, kan återställas på ansökan utan att ny förarexamen behöver avläggas. Föraren ska ansöka om återställande av kör rätten inom ett år efter det att kör rätten upphörde och senast inom två månader efter lagens ikraftträdande, och visa upp ett nytt läkarintyg. Sökanden ska lösa ut ett nytt körkort. Vid återställande av kör rätt iaktas det fortfarande som gäller för förlängning av kör rätt. Om en kör rätt, i samband med att den upphörde för nämnda klasser, har förlängts endast för lastbil för en längre tid än två år, erhålls den nya kör rätten på grund av utvidgningen av kör rätten för högst två år. Därefter blir det nödvändigt att på nytt ansöka om förlängning av kör rätt och lösa ut ett nytt körkort.

Ändringen kommer att genomföras enligt en snabbare tidtabell på grund av de ändringar som genomförts i fråga om transportkraven för tunga fordon. Förslaget underlättar skötseln av vissa transportuppgifter och fordonsförflyttningar i situationer där de nya

kraven på yrkeskompetens för förare av tunga fordon har trätt i kraft och den mer omfattande kör rätten för fordon av klass C för transferkörningar för bussar och fordonskombinationer har slopats eftersom den inte motsvarar gemenskapslagstiftningen.

Ändring av kör rättssklass

Körkortsförordningens 17 § innehåller en bestämmelse om ändring av kör rätten som är tillämplig om innehavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för att erhålla det körkortstillstånd han har. Enligt bestämmelsen kan kör rätten ändras helt och hållet eller för en bestämd tid, så att den motsvarar kör rätten för den fordonsklass för vilken han fyller förutsättningarna. I 70 § i vägtrafiklagen bestäms om kraven för beviljande av körkortstillstånd. Åldersgränsen ingår inte i dem. Den ålder som anges i förordning utgör däremot enligt 71 § i vägtrafiklagen ett krav för utlämnande av körkort.

Den som genomgår yrkesutbildning som uppfyller kraven enligt 6 § i lagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (273/2007) får framföra tunga fordon utan den yrkeskompetens som anges i nämnda lag. Eleven ska ha kör rätt som motsvarar fordonsklassen i fråga och ett intyg från ett utbildningscentrum. För att få delta i förarexamen för erhållande av kör rätt ska eleven uppfylla minimiålderskravet och vid tidpunkten delta i ovan avsedda utbildning. Kör rätten visas i praktiken genom intyg över förarexamen, eftersom körkort som motsvarar klassen eller ett tillfälligt körkort enligt körkortsförordningen får lämnas ut först då det föreskrivna ålderskravet och övriga villkor uppfylls (10, 12 och 14 §; 445/2009). Minimialdersgränsen för utbildningen är 18 år. Om kravet på deltagande i utbildning och avläggande av den grundexamen som krävs inte uppfylls, är minimialdersgränsen för sådana som har genomgått komplett utbildning för grundläggande yrkeskompetens 21 år.

Om en elev avbryter studierna utan att han eller hon uppfyller det lägre minimiålderskravet jämte villkor, går förutsättningarna för kör rätten förlorade. Detta gäller särskilt elever inom grundexamensutbildningen för bussförare. För att dessa elever ska få delta i

examen och få en giltig körkort innan de har fyllt 21 år krävs att de deltar i nämnda utbildning eller har avlagt grundexamen.

För att man vid behov ska kunna ingripa i körkorten utan att meddela föraren totalt körförbud, föreslås att det till vägtrafiklagen fogas en ny 78 a §, med stöd av vilken körklassen kan ändras om förutsättningarna för körkort inte längre uppfylls. Paragrafen föreslås också innehålla ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Med stöd av paragrafen kan bestämmelsen i körkortsförordningen ändras så att det faktum att ålderskravet inte uppfylls beaktas. Körkorten ändras så att den motsvarar den klass eller de klasser i fråga om vilka innehavaren kan visa att han eller hon uppfyller förutsättningarna. Körkorten återställs då personen i fråga visar att förutsättningarna uppfylls. Exempelvis sådana elever som har avbrutit sin grundexamensutbildning men som har grundläggande yrkeskompetens kan, då de fyller 21 år, återfå den körklass som har upphävts.

Bestämmelsen i 17 § i körkortsförordningen har tillämpats i synnerhet i fråga om hälsokrav. Körklassen har exempelvis kunnat sänkas med anledning av föraren brister i synskärpan.

Hänvisningsbestämmelsen i 75 § i vägtrafiklagen

I samband med ändringen (226/2009) av 96 § i fordonslagen (1090/2002) har paragrafens 2 mom. blivit 1 mom. Av denna anledning ändras hänvisningen i 75 § 2 mom. 5 punkten i vägtrafiklagen så att den gäller 96 § 1 mom. i fordonslagen

2 Propositionens konsekvenser

Genom slopandet av den övre åldersgränsen underlättas organiseringen av arbetet i företag samt arbetskraftsbristen. Förfarandet ger äldre företagare möjlighet att sköta olika fordonsflyttningar och transporter.

En kortare giltighetstid för körkort gör det möjligt att effektivare övervaka hälsotillståndet hos äldre förare av tunga fordon. Innehavaren av en körkort blir tvungen att skaffa ett nytt läkarintyg och lösa ut ett nytt körkort

med minst två års mellanrum. Förfarandet med att förete läkarintyg med högst två års mellanrum när körkorten ska förlängas kommer att öka antalet besök inom hälso- och sjukvården.

Till följd av ansökan om återställande av körkorten enligt övergångsbestämmelsen uppkommer kostnader för att skaffa läkarutlåtande och lösa ut nytt körkort. Kostnaderna för återställande av körkort uppgår till sammanlagt ca 100 euro. I fortsättningen ska nytt körkort lösas ut med två års mellanrum.

Av förfarandet med ansökan om återställande av en körkort som har upphävts på grund av den övre åldersgränsen följer att alla körkort och körkort som innefattar körkort för tunga fordon kan erhållas för endast två år i sänder. Även körkort för lastbil som tidigare erhållits för längre tid förkortas till två år med anledning av att körkorten utvidgas. Innehavaren av en körkort kan välja om han eller hon behåller sitt tidigare körkort för lastbil som gäller för längre tid eller om han eller hon tar ett nytt körkort med en mer omfattande körkort, varvid giltighetstiden förkortas till två år. Slopandet av den övre åldersgränsen enligt påskyndad tidtabell går att genomföra endast på detta sätt på grund av registersystemet. Om det krävs en ny examen för att en körkort som har upphävts på grund av den övre åldersgränsen ska kunna återställas, gäller körkorten även i detta sammanhang för högst två år i sänder. En kortare giltighetstid för tunga fordon är förenlig med det förfarande som föreslås bli infört från år 2013 och går att anpassa till körkortsregistersystemet enligt föreslagen tidtabell.

Varje år fyller ca 10 000 innehavare av körkort för tunga fordon 70 år. Att förnya dessa personers körkort med högst två års mellanrum kommer att öka polisens arbete från nuvarande förfarande som kräver ca 3,6 årsverken till uppskattningsvis ca 7,1 årsverken. De åtgärder som vidtas under övergångsperioden för att återställa en körkort som upphävts på grund av åldersgränsen ökar i någon mån antalet ansökningar som ska behandlas, men ökningen av arbetsmängden bedöms vara obetydlig.

Genom bestämmelsen om ändring av körklass blir det möjligt att ingripa i körkorten, om det är nödvändigt på grund av att för-

utsättningarna inte uppfylls, och att ändra bestämmelsen i körkortsförordningen så att den gäller fall där åldersgränsen inte uppfylls. Körrätten kan återställas, om man visar att förutsättningarna uppfylls.

Genom bestämmelser om hälsotillståndet med avseende på körförmågan och kontroller av det blir bedömningen av hälsotillståndet enhetligare samt kontrollernas nivå och trafiksäkerheten bättre.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet. Slopandet av den övre åldersgränsen fanns med bland förslagen beträffande genomförandet av det tredje kör-

kortsdirektivet och sändes samtidigt med dem på en omfattande remiss. Slopandet av den övre åldersgränsen och kopplingen av förlängningen av körrätten till uppföljning av hälsotillståndet fick understöd, även om man i vissa utlåtanden motsatte sig ändringen med hänvisning till trafiksäkerheten och den allmänna pensionsåldern.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om ändring av vägtrafiklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 70 § 1 mom., 72 § 2—4 mom. och 75 § 2 mom. 5 punkten.

sådana de lyder, 70 § 1 mom. samt 72 § 2 och 3 mom. i lag 1242/1997, 72 § 4 mom. i lag 676/1990 och 75 § 2 mom. 5 punkten i lag 275/2007, och
fogas till lagen en ny 78 a § som följer:

70 §

Körkortstillstånd

Polisen beviljar tillstånd för erhållande av körkort (körkortstillstånd), om sökanden uppfyller bestämda krav som gäller hälsan och inte på grund av fortgående missbruk av alkohol eller annat rusmedel ska anses vara farlig som förare i trafiken. Hälsokraven bestäms genom förordning av statsrådet

72 §

Körrättens giltighetstid

Körrätt som gäller bil erhålls dock till en början endast för två år, om den som får rätten inte i minst sex månader har haft annan i Finland erhållen körrätt för bil än den som avses i detta moment eller en körrätt som har börjat medan den körrätt som avses i detta moment är i kraft eller under lika lång tid har haft körkort som utfärdats i utlandet och som medfört rätt att köra bil i Finland. Annan körrätt för bil erhålls för den tid som återstår av den tvååriga körrätten. Om den som har körrätt för två år har meddelats eller kunde ha meddelats körförbud under dessa två år, erhåller han eller hon även följande körrätt för bil endast för två år, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Med avvikelse från 1 mom. gäller körrätten en bestämd tid, högst fem år, om den som har

beviljats körkortstillstånd har fyllt 65 år. Om den som erhåller tillstånd redan har en körrätt, erhålls den nya körrätten för den tid som återstår av den tidigare körrätten, dock för högst fem år. Om en person som har fyllt 68 år ansöker om körkortstillstånd för körrätt för lastbil eller buss, erhålls körrätt emellertid för högst två år. Om personen redan har körrätt för lastbil eller buss, erhålls den nya körrätten för den tid som återstår av den tidigare körrätten, dock för högst två år.

Körrätt som erhålls efter att den körrätt som avses i 1 eller 3 mom. har upphört gäller den tid som polisen bestämmer, högst fem år i sänder, eller, om personen har körrätt för lastbil eller buss, högst två år i sänder.

75 §

Grunder för körförbud

Den som har körrätt skall, om inte något annat följer av 78 § 5 mom. eller 80 §, meddelas körförbud om han eller hon

5) minst fyra gånger inom två år eller tre gånger inom ett år vid förande av ett motordrivet fordon har gjort sig skyldig till en gärning som är straffbar enligt denna lag eller enligt 23 kap. 1 eller 11 § i strafflagen, eller till sådan fordonsförseelse som avses i 96 § 1 mom. i fordonslagen (1090/2002), eller till sådant brott mot bestämmelserna om yrkeskompetens för förare som avses i 24 § i

lagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (273/2007), med undantag för andra gärningar som bestraffas med ordningsbot än fortkörningsförseelser, eller till sådan detektorförseelse som avses i 3 § 1 punkten i lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (546/1998), eller om han eller hon

78 a §

Ändring av körrättsklass

Körrättsklassen kan ändras, om den som har körrätt inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av körkortstillstånd eller det ålderskrav som motsvarar körrätten. Närmare bestämmelser om ändring av kör-

rättsklass utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om rätten att framföra lastbilsdragna fordonskombinationer av klass E eller buss har upphört högst ett år före denna lags ikraftträdande på grund av att den som har körrätt har fyllt 70 år, får körrätten återställas på ansökan utan krav på ny förarexamen, om det inte annars finns något hinder för återställande av körrätten. På återställande av körrätt tillämpas bestämmelserna om förlängning av körrätt i denna lag. Körrätt erhålls för högst två år. Körkortstillstånd ska sökas inom ett år efter det att körrätten upphörde, dock senast två månader från denna lags ikraftträdande och ett läkarutlåtande ska bifogas ansökan.

Helsingfors den 13 november 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Trafikminister *Anu Vehviläinen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lagen

om ändring av vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 70 § 1 mom., 72 § 2—4 mom. och 75 § 2 mom. 5 punkten.

sådana de lyder, 70 § 1 mom. samt 72 § 2 och 3 mom. i lag 1242/1997, 72 § 4 mom. i lag 676/1990 och 75 § 2 mom. 5 punkten i lag 275/2007, och
fogas till lagen en ny 78 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

70 §

70 §

Körkortstillstånd

Körkortstillstånd

Polisen beviljar tillstånd för erhållande av körkort (*körkortstillstånd*), om sökanden uppfyller genom *förordning bestämda* krav som gäller hälsan och inte på grund av fortgående missbruk av alkohol eller annat rusmedel skall anses vara farlig som förare i trafiken. *Tillstånd för erhållande av körkort som medför rätt att köra buss eller tung fordonskombination beviljas inte om sökandens ålder enligt 72 § 3 mom. utgör hinder för erhållande av körrätten.*

Polisen beviljar tillstånd för erhållande av körkort (körkortstillstånd), om sökanden uppfyller bestämda krav som gäller hälsan och inte på grund av fortgående missbruk av alkohol eller annat rusmedel ska anses vara farlig som förare i trafiken. *Hälsokraven bestäms genom förordning av statsrådet*

72 §

72 §

Körrättens giltighetstid

Körrättens giltighetstid

Körrätt som gäller bil erhålls dock till en början endast för två år, om den som får rätten inte i minst sex månader har haft annan i Finland erhållen körrätt för bil än den som avses i detta moment eller en körrätt som har börjat medan den körrätt som avses i detta moment är i kraft eller under lika lång tid har haft körkort som utfärdats i utlandet och som medfört rätt att köra bil i Finland. Annan körrätt för bil erhålls för den tid som återstår av körrätten för två år, om inte något annat följer av bestämmelsen i 3 mom. om upphörande av

Körrätt som gäller bil erhålls dock till en början endast för två år, om den som får rätten inte i minst sex månader har haft annan i Finland erhållen körrätt för bil än den som avses i detta moment eller en körrätt som har börjat medan den körrätt som avses i detta moment är i kraft eller under lika lång tid har haft körkort som utfärdats i utlandet och som medfört rätt att köra bil i Finland. Annan körrätt för bil erhålls för den tid som återstår av den tvååriga körrätten. Om den som har körrätt för två år har meddelats eller kunde ha

kör rätt som gäller buss eller tung fordonskombination. Om den som har kör rätt för två år har meddelats eller skulle ha kunnat meddelas körförbud under den tid körrätten gäller, erhåller han även följande kör rätt för bil endast för två år, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Med avvikelse från 1 mom. gäller körrätten fem år, när körkortstillstånd beviljas den som har fyllt 65 år. *Kör rätt som gäller buss eller tung fordonskombination upphör dock alltid när innehavaren fyller 70 år.*

När körkortstillstånd erhålls efter att den kör rätt som avses i 1 eller 3 mom. har upphört gäller körrätten, *med undantag av kör rätt som avser buss eller tung fordonskombination*, den tid som polisen bestämmer, högst fem år i sänder.

meddelats körförbud under dessa två år, erhåller han eller hon även följande kör rätt för bil endast för två år, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Med avvikelse från 1 mom. gäller körrätten en bestämd tid, högst fem år, om den som har beviljats körkortstillstånd har fyllt 65 år. Om den som erhåller tillstånd redan har en kör rätt, erhålls den nya körrätten för den tid som återstår av den tidigare körrätten, dock för högst fem år. Om en person som har fyllt 68 år ansöker om körkortstillstånd för kör rätt för lastbil eller buss, erhålls kör rätt emellertid för högst två år. Om personen redan har kör rätt för lastbil eller buss, erhålls den nya körrätten för den tid som återstår av den tidigare körrätten, dock för högst två år.

Kör rätt som erhålls efter att den kör rätt som avses i 1 eller 3 mom. har upphört gäller den tid som polisen bestämmer, högst fem år i sänder, eller, om personen har kör rätt för lastbil eller buss, högst två år i sänder.

75 §

Grunder för körförbud

Den som har kör rätt skall, om inte något annat följer av 78 § 5 mom. eller 80 §, meddelas körförbud om han eller hon

5) minst fyra gånger inom två år eller tre gånger inom ett år vid förändring av ett motordrivet fordon har gjort sig skyldig till en gärning som är straffbar enligt denna lag eller enligt 23 kap. 1 eller 11 § i strafflagen, eller till sådan fordonsförseelse som avses i 96 § 2 mom. i fordonslagen (1090/2002), eller till sådant brott mot bestämmelserna om yrkeskompetens för förare som avses i 24 § i lagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (273/2007), med undantag för andra gärningar som bestraffas med ordningsbot än fortkörningsförseelser, eller till sådan detek-

75 §

Grunder för körförbud

Den som har kör rätt skall, om inte något annat följer av 78 § 5 mom. eller 80 §, meddelas körförbud om han eller hon

5) minst fyra gånger inom två år eller tre gånger inom ett år vid förändring av ett motordrivet fordon har gjort sig skyldig till en gärning som är straffbar enligt denna lag eller enligt 23 kap. 1 eller 11 § i strafflagen, eller till sådan fordonsförseelse som avses i 96 § 1 mom. i fordonslagen (1090/2002), eller till sådant brott mot bestämmelserna om yrkeskompetens för förare som avses i 24 § i lagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (273/2007), med undantag för andra gärningar som bestraffas med ordningsbot än fortkörningsförseelser, eller till

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

torföreseelse som avses i 3 § 1 punkten i lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (546/1998), eller om han eller hon

sådan detektorföreseelse som avses i 3 § 1 punkten i lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (546/1998), eller om han eller hon

78 a §

Ändring av körrättsklass

Körrättsklassen kan ändras, om den som har körrätt inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av körkortstillstånd eller det ålderskrav som motsvarar körrätten. Närmare bestämmelser om ändring av körrättsklass utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om rätten att framföra lastbilsdragna fordonskombinationer av klass E eller buss har upphört högst ett år före denna lags ikraftträdande på grund av att den som har körrätt har fyllt 70 år, får körrätten återställas på ansökan utan krav på ny förarexamen, om det inte annars finns något hinder för återställande av körrätten. På återställande av körrätt tillämpas bestämmelserna om förlängning av körrätt i denna lag. Körrätt erhålls för högst två år. Körkortstillstånd ska sökas inom ett år efter det att körrätten upphörde, dock senast två månader från denna lags ikraftträdande och ett läkarutlåtande ska bifogas ansökan.
